

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BARAZA LA MITIHANI
MTIHANI WA UALIMU DARAJA LA A

660

MALEZI YA ELIMU YA AWALI

Muda: Saa 3.

MAJIBU

Mwaka : 2010

Maelekezo

1. Karatasi hii ina sehemu **A, B** na **C**.
2. Jibu maswali **yote** katika sehemu **A** na maswali **mawili (2)** kutoka sehemu **B** na swali **moja (1)** kutoka sehemu **C**.
3. Sehemu **A** ina alama 36, sehemu **B** ina alama 40 na sehemu **C** ina alama 24.
4. Simu za mkononi **haziruhusiwi** katika chumba cha mtihani.
5. Andika **namba yako ya mtihani** katika kila ukurasa wa kijitabu chako cha kujibia.

SEHEMU A (Alama 36)

1. Jadili mbinu za kumfanya mtoto aelewe maana ya kushirikiana na wenzake bila kushindana kupita kiasi.

Kwanza, kumfundisha mtoto maana ya kushirikiana kupitia michezo ya kikundi ambapo kila mtoto anashirikiana kwa usawa. Hii husaidia mtoto kuelewa kuwa kushirikiana ni kushirikisha mawazo, kazi, na majukumu.

Pili, kutoa mifano halisi ya kushirikiana badala ya kushindana, kama kupanga kitu pamoja au kushirikiana katika kutatua tatizo la darasa. Mtoto huona matokeo chanya ya kushirikiana.

Tatu, kumpongeza mtoto anaposhirikiana bila kuonyesha ushindani wa kupita kiasi. Hii husaidia kumwonyesha kuwa heshima na mshikamano ni muhimu kuliko kushinda kila wakati.

Nne, kuunda michezo inayohimiza ushirikiano kuliko ushindani, kama michezo ya kuigiza hali halisi ambapo kila mtoto ana jukumu. Hii huimarisha uelewa wa kushirikiana kwa vitendo.

Tano, kuzungumza na mtoto kuhusu hisia zinazojitokeza wakati wa kushirikiana, kumfundisha kuthamini mawazo ya wengine na kuepuka kiburi.

2. Eleza dhima ya michezo ya kuigiza kwenye kukuza ubunifu wa kijamii na kihisia.

Michezo ya kuigiza huchangia kwenye ukuaji wa kijamii kwa kutoa nafasi ya kushirikiana, kushirikisha mawazo, na kujifunza kuwasiliana kwa heshima.

Pili, huimarisha ujasiri wa mtoto kuelezea hisia zake kwa uwazi na kujifunza kudhibiti hisia hasi.

Tatu, michezo ya kuigiza huchochea ubunifu kwa sababu mtoto anapaswa kuunda mawazo na kujenga hadithi au hali.

Nne, huongeza uelewa wa maadili na tabia zinazokubalika kwani watoto huiga tabia chanya kutoka kwa wenzao au hadithi wanazoshiriki.

Tano, husaidia katika maendeleo ya kihisia kwa kuonyesha huruma, mshikamano, na utayari wa kusaidia wenzao.

3. Taja mbinu nne (4) za kumfanya mtoto anayependa kujitegemea kushirikiana kikamilifu na wenzake.

Kwanza, kumpa nafasi ya kuongoza mara chache katika michezo ya kikundi ili aelewe umuhimu wa kushirikiana na wengine.

Pili, kumshawishi kushirikiana kupitia majukumu madogo madogo ndani ya kikundi badala ya kufanya kila kitu peke yake.

Tatu, kuunda michezo inayohitaji ushirikiano wa wote ili kufanikisha lengo, kama vile kupanga kitu pamoja au kutatua tatizo.

Nne, kumpa motisha na pongezi anaposhirikiana kikamilifu na wenzao, jambo linalomsaidia kuona faida ya kushirikiana.

4. Jadili faida za kuunda mazingira darasani yanayomwezesha mtoto kujaribu majaribio mapya.

Kwanza, mazingira yenye urahisi na usalama hutoa motisha kwa mtoto kujaribu bila hofu ya kufeli.

Pili, mazingira yenye vifaa vya kufikra na kujaribu huchangia ukuaji wa ubunifu na ujuzi wa kutatua matatizo.

Tatu, mazingira yanayohimiza mashauriano na ushirikiano huimarisha uwezo wa kijamii na mawasiliano.

Nne, mazingira yenye mchanganyiko wa michezo na shughuli za vitendo huchangia ukuaji wa akili na hisia.

Tano, mazingira ya motisha husaidia mtoto kujiamini na kuonyesha ujasiri wa kufanya majaribio mapya.

5. Taja njia tatu (3) za kumtathmini mtoto anayependa uongozi katika michezo ya darasa.

Kwanza, kutazama jinsi anavyowaongoza wenzao kwa kushirikisha na kuelekeza bila kudharau wengine.

Pili, kutathmini ujasiri wake wa kuamua na namna anavyoshughulikia changamoto zinazojitokeza.

Tatu, kuchunguza jinsi anavyopanga shughuli na kugawa majukumu kwa ufanisi ndani ya kikundi.

6. Eleza faida za kutumia michoro, vichoro na uchoraji katika ujifunzaji wa maadili.

Kwanza, michoro inawasaidia watoto kuelewa dhana changamano kwa urahisi na kwa njia ya kuona.

Pili, huimarisha kumbukumbu kwa sababu watoto hukumbuka walichokiona zaidi kuliko walichosikia tu.

Tatu, inachochea ubunifu wa watoto na kuwapa nafasi ya kuelezea mawazo yao kwa njia isiyo ya maneno.

Nne, michoro hufundisha maadili kwa kuonyesha tabia chanya au hali za kushirikiana.

Tano, husaidia katika kuendeleza maadili ya kijamii kama mshikamano, heshima, na uwajibikaji.

7. Jadili mbinu za kuhimiza watoto kujieleza hisia zao bila hofu ya kukosolewa.

Kwanza, kuunda mazingira salama yenye heshima na kutoshtukiza hisia za mtoto.

Pili, kutoa mifano ya kujieleza hisia kwa njia chanya na kutokukosoa watoto wanaofanya vivyo hivyo.

Tatu, kuzungumza na mtoto kuhusu hisia zake na kuelezea namna ya kuzipanga bila hasira.

Nne, kutumia michezo ya kuigiza au hadithi kama njia ya kujieleza hisia.

Tano, kumpa pongezi anapojieleza vizuri na kwa heshima kwa wengine.

8. Taja njia nne (4) za kumfanya mtoto ajifunze kupitia changamoto za vitendo.

Kwanza, kumtumia mtoto katika shughuli za vitendo zinazohitaji maamuzi na kutatua matatizo.

Pili, kutoa changamoto zinazofaa rika na uwezo wa mtoto ili ajifunze kwa njia ya vitendo.

Tatu, kumshirikisha katika shughuli za kikundi ili ajifunze kushirikiana na wengine katika kutatua changamoto.

Nne, kumwezesha kujaribu mbinu tofauti na kujifunza kutokana na matokeo.

9. Eleza dhima ya mbinu zisizo rasmi za ujifunzaji katika malezi ya watoto.

Mbinu zisizo rasmi husaidia mtoto kujifunza kwa njia ya kawaida na isiyo rasmi, jambo linalomfanya ajisikie huru.

Pili, huchangia katika ukuaji wa kijamii na kihisia kwa sababu mtoto anashirikiana na wenzao bila hofu.

Tatu, huchochea ubunifu na kuunda ujuzi wa vitendo unaoweza kutumika kila siku.

Nne, husaidia watoto kujifunza maadili na tabia nzuri kwa njia ya matukio halisi na michezo.

Tano, huimarisha uhusiano mzuri kati ya mtoto, mwalimu na wenzake darasani.

SEHEMU B (Alama 40)

10. Jadili mbinu za kuunganisha watoto wenye ulemavu na wenzake katika michezo ya darasa.

Kwanza, kuunda michezo inayohimiza ushirikiano bila kuangalia hali ya mwili au akili.

Pili, kugawa majukumu kulingana na uwezo wa kila mtoto, kuhakikisha kila mmoja anashirikiana.

Tatu, kutumia wachezaji wenzao kama mfano na msaada wa watoto wenye ulemavu.

Nne, kutoa pongezi na motisha kwa kila mwanafunzi anaposhirikiana kikamilifu.

Tano, kuunda mazingira salama kimwili na kihisia kwa watoto wote.

11. Eleza changamoto zinazojitokeza wakati wa kushirikisha watoto wenye umri tofauti katika shughuli za pamoja.

Kwanza, tofauti za umri huleta tofauti za uwezo wa kuelewa na kutekeleza majukumu.

Pili, watoto wachanga wanaweza kutokufuata maelekezo ya watoto wakubwa, jambo linalosababisha ushirikiano mdogo.

Tatu, tofauti za mitazamo na hisia huweza kusababisha migongano ya kijamii.

Nne, baadhi ya watoto wakubwa wanapendelea kudhibiti shughuli, jambo linalosababisha huzuni kwa watoto wachanga.

Tano, mbinu za kutatua ni kupanga vikundi vidogo, kutoa maelekezo wazi na kuhakikisha kila mtoto anahusiana bila kushughulikiwa vibaya.

12. Jadili faida za kumfanya mtoto ajifunze kupitia utafiti mdogo wa darasa.

Kwanza, mtoto hujifunza kuchunguza hali na kutafuta majibu kwa njia ya vitendo.

Pili, huimarisha ujuzi wa kutatua matatizo na kufanya maamuzi.

Tatu, huchochea ubunifu na kugundua mbinu mpya za kufanya jambo.

Nne, huchangia kukuza uelewa wa kina wa dhana au somo fulani.

Tano, huimarisha uwezo wa kufanya kazi kikundi na kushirikiana na wenzao.

13. Eleza mbinu tatu (3) za kuhamasisha watoto kuunda wazo la pamoja la kikundi.

Kwanza, kuanzisha mazungumzo ya pamoja ili kila mtoto apate nafasi ya kutoa maoni yake.

Pili, kutumia michezo ya kikundi yenye lengo la pamoja ili kuhamasisha kushirikiana.

Tatu, kupongeza watoto wanaposhirikiana kikamilifu na kuelekeza mawazo yao kwenye lengo la pamoja.

SEHEMU C (Alama 24)

14. Jadili athari za kushirikisha mtoto mdogo sana katika michezo ya darasa na njia za kuhimiza ushirikiano.

Kwanza, kushirikisha mtoto mdogo huchang

ia katika ukuaji wa kijamii kwa kumfundisha kushirikiana na wenzao.

Pili, huimarisha mawasiliano na kumsaidia kuelezea hisia zake kwa urahisi.

Tatu, huongeza ujasiri wa kushiriki katika shughuli za darasa.

Nne, hujenga nidhamu na heshima kwa watoto wengine.

Tano, njia za kuhimiza ni kupanga shughuli rahisi, kutumia vikundi vidogo, na kumpa pongezi kwa kila jitihada.

15. Eleza mbinu za kuhamasisha watoto kufikra kabla ya kuchukua hatua za kitendo.

Kwanza, kutoa muda wa kutafakari kabla ya kuanza shughuli yoyote.

Pili, kuuliza maswali yanayochochea fikra na utafiti mdogo.

Tatu, kuunda mazingira yasiyo na vichocheo vingi vya kusababisha kusagaa akili.

Nne, kutumia hadithi, picha au michezo ya kuigiza kama msingi wa fikra kabla ya hatua.

Tano, kumpongeza mtoto anapofikiri vizuri na kuchukua hatua sahihi.

16. Jadili mbinu za kuunganisha burudani na ujifunzaji ili kukuza malezi ya kina.

Kwanza, kutumia michezo inayojumuisha mafunzo na furaha ili kuimarisha uelewa wa dhana.

Pili, kuunganisha nyimbo na mashairi katika mafunzo ya maadili na lugha.

Tatu, kutumia shughuli za vitendo ambazo ni burudani na pia hufundisha ujuzi fulani.

Nne, kuhimiza ubunifu wa mtoto katika burudani ili kujifunza kutokana na uzoefu.

Tano, kushirikisha watoto katika michezo ya kikundi inayojumuisha kujifunza na kufurahia kwa pamoja.